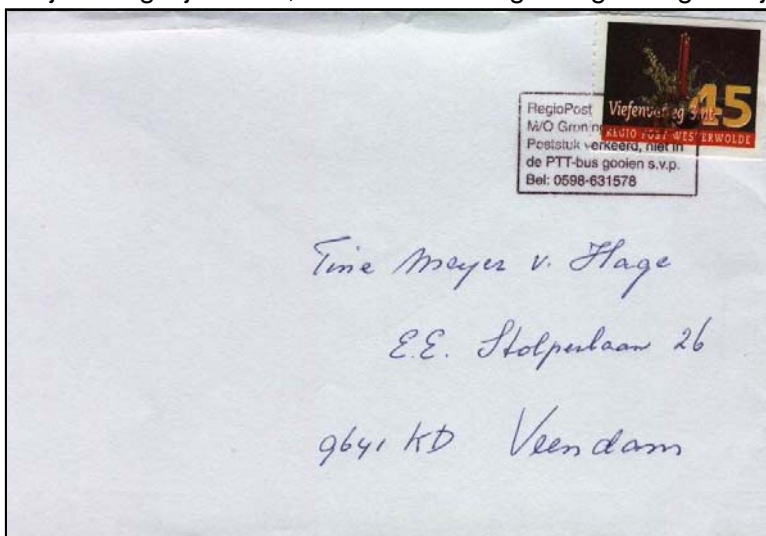

Wat kunnen we tegenwoordig nog met de FILATELIE? (7)

Het is anno 2009 gebeurd met de positie van TNT-Post als alleenheerser op de Nederlandse postmarkt. Europees beleid, zoals we ondertussen allemaal weten. Diverse concurrenten knabbelen aan de eertijds zo onaantastbare positie van het nationale postbedrijf. Toch is het verschijnsel van de concurrentie niet zo vreselijk nieuw. Talloze stads- en regiopostbedrijfjes zijn, manoeuvrerend langs de randen van de wettelijke mogelijkheden, al decennia lang bezig een graantje mee te pikken. Wat ons daarbij natuurlijk erg

interesseert zijn de *postzegels* van deze bedrijven en meer nog: echt gelopen *poststukken*. Deze zijn absoluut volwaardige verzamelobjecten, ook in wedstrijdverzamelingen. Wat de status "gelopen" betreft kunnen we nooit zo stellig zijn als bij stukken die in de sorteermachines van TNT-Post zijn gecodeerd, maar hier zijn er twee waarvan we zeker zijn.

Hoe zeker? We zijn gehandicapt door het ontbreken van een datum in het stempel, maar de tweede brief ziet er "gewoon" genoeg uit en de eerste is door schrijver dezes hoogstpersoonlijk gevist uit de kerst- en nieuwjaarspost van zijn schoonmoeder (eind jaren '90, de waarde-aanduiding is uit het guldentijdperk).

Terug naar de zegels. Bij de Apeldoornse zegel is sprake van een normale tanding, bij de zegel van de RegioPost Westerwolde is sprake van een heel primitieve doorsteek die de naam tanding niet verdient. Wat verder opvalt is de waarde-aanduiding in de streektaal (Viefenvattēg Sint), waarschijnlijk aangebracht om origineel en daardoor wervend over te komen bij de lokale bevolking. (Hetgeen overigens bij schoonmoeder vooral herinneringen losmaakte aan de schooltijd bij haar vader die als "hoofd ener lagere school" in een niet aflatende, maar lang niet altijd succesvolle strijd probeerde de Groning-

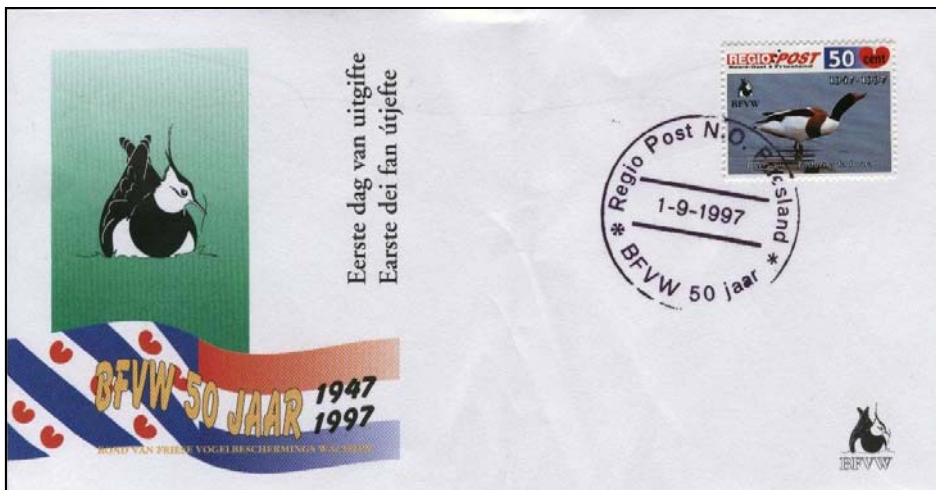

se kindertjes het abn bij te brengen en zijn eigen kinderen en kleinkinderen categorisch verbood het dialect te gebruiken.) Om tekst en "tanding" nog wat beter te laten zien een lichter gekleurde zegel van dezelfde firma.

Het spreekt haast vanzelf dat we na dit Groningse voorbeeld de Friese taal zien verschijnen op de zegels van de RegioPost Noord-Oost Friesland. Ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten verschenen in een vogelserie niet alleen de "reiddomp" en de "strânlijp", maar tevens een herdenkingsenvelop met daarop in ons voorbeeld op de volgende pagina de "berchein".

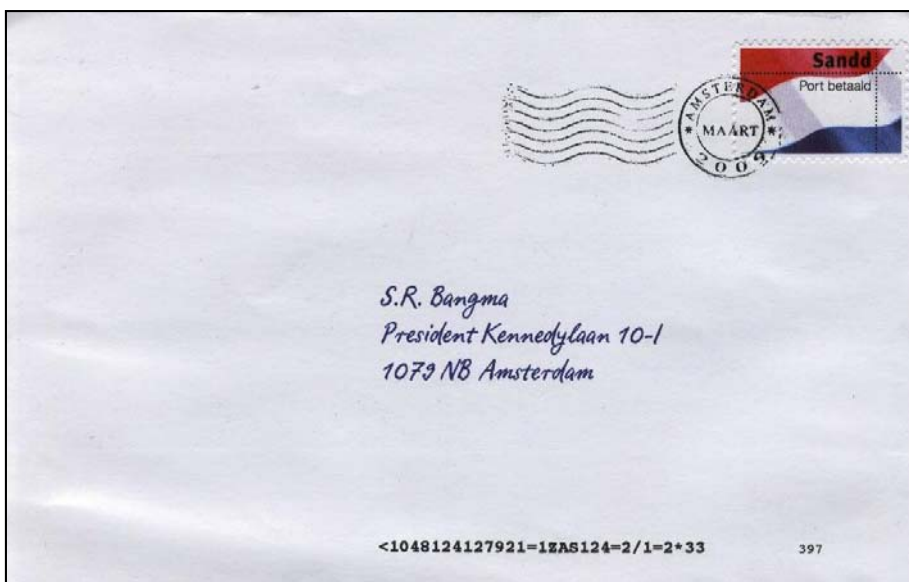

Ook de "Stadspost" laat zich niet onbetuigd met het wel erg voor de hand liggende onderwerp van de Elfstedentocht. Gezien de nummering op de enveloppe had men hoge verwachtingen van de verkoop en daar ging het hier natuurlijk om.

Bij dit alles is sprake van een lokaal gebeuren en een kleine schaal. Zelfs het getal 1.000.000 waarmee de Stadspost Apeldoorn op de zegel het aantal tussen '69 en '74 verwerkte poststukken aangeeft stelt op landelijke schaal weinig voor. Wordt dit nu anders bij de volledig geliberaliseerde postmarkt zoals wij die vanaf 1 april 2009 kennen? Er zijn naast TNT-Post een aantal grotere ondernemingen werkzaam op landelijk niveau. Maar afgezien van het verschil in schaal is er nog een belangrijk verschil met de stads- en regio-post. Sandd en Selekt Mail zijn gericht op de zakelijke markt en proberen hun slag te slaan door grote partijen voorgedecodeerde (en

daardoor gemakkelijk te sorteren) bedrijfspost van TNT af te snoepen. Wat ze, althans voorlopig, niet zullen doen is het oprichten van een fijnmazig netwerk van brievenbussen waar particulieren van Vlieland tot Cadzand hun poststukken in kunnen werpen. Ook het produceren van postzegels en het organiseren van

een netwerk van verkooppunten maken geen deel uit van hun business. En dit dan, zult u zeggen? Dit poststuk uit maart 2009 ziet er met zegel en stempel toch heel "echt" uit? Inderdaad, maar het gaat slechts om een soort luxe uitvoering van de "port betaald" opdruk. Een blikvanger dus. Geen postzegel*) en slechts een imitatie van wat we bij TNT-Post (TPG) al veel eerder zagen.

Voorlopig zullen Sandd en Selekt Mail voor de verzamelaar niet veel interessant materiaal te bieden hebben. Tenzij iemand met de code (onderaan op de envelop) iets kan.

*) Voor wie het niet (meer) weet: bij een postzegel wordt het vervoer vóór de aanbieding van de poststukken betaald, bij port betaald heeft de verrekening pas plaats na aflevering van de (partijen)post aan de balie.

Bij onze oosterburen is het verschijnsel van de stads- of regiopost nog veel uitgebreider. Bij een enkele aanbieder is de regio zelfs bijzonder groot. De Duitse markt is een aantrekkelijke markt voor "prijzvechters", want het basistarief voor een binnenlandse brief is bij Deutsche Post €0,55 en voor een brief op A5 formaat zelfs €1,45. Daarvoor kun je versturen van Helgoland naar Oberammergau, maar ook van Bremen naar Bremerhaven betaal je dit bedrag. Brieven verzenden via een regiopost onderneming (die vaak zo'n 10 tot 20% lager zitten dan Deutsche Post) loont dus voor verzenders al gauw de moeite. De particuliere postondernemingen werken in feite nog goedkoper dan op het eerste gezicht lijkt, want ze moeten ook nog eens 19% btw betalen, wat Deutsche Post tot nu toe (mei 2009) niet hoeft.

Het bijzondere van al die Duitse postondernemingen is dat ze ook particuliere post behandelen. Veel van de maatschappijen hebben leuke zegels en soms zelfs leuke stempels. Het verzamelen van dit postaal materiaal is een nieuwe, veelbelovende tak aan de oude stam van de filatelie en let wel: in principe bestaat er, nu de postmarkt geheel vrij is, geen rang- of standsverschil tussen het materiaal van de oude staatsbedrijven en dat van de particuliere postbedrijven. Wel is het zo dat een verzamelaar zich bij een wedstrijdinzending moet realiseren dat het om zeer nieuw en doorgaans helemaal niet zeldzaam materiaal gaat.

Laten we eens een rondje Duitsland doen!

Een grote regiopost onderneming is PIN MAIL, die het hele gebied van de voormalige DDR met de stad Berlijn bestrijkt. PIN bestaat sinds 1999 en verwerkt een half miljoen poststukken *per dag*. Zoals we eerder zagen deed de Stadspost Apeldoorn daar in de 70-er jaren 2½ jaar over. PIN heeft ook een filatelistische winkel op internet met (maart 2009) keuze uit 44 items (zegels, series, velletjes).

Een nadeel van regiopost voor zowel verzenders als ontvangers is dat men geen gebruik kan maken van *postbus-adressen* (in bezit van Deutsche Post), maar PIN heeft het voorelkaar gekregen dat ze dat in de directe omgeving van Berlijn (de postcodes 10000 t/m 14199) *wel* kunnen.

Een andere speler op de Duitse markt is S...MAIL uit Reutlingen. Deze onderneming bestrijkt een deel van Baden-Württemberg (ruwweg de postcodes 70000 tot 75000). Ook deze onderneming is filatelistisch actief. Naast de afgebeelde zegel (een parallellogram) met een uiterst primitieve tanding zijn er leuke velletjes te koop met als thema's de spoorwegpionier Friedrich List en de astronoom Johannes Kepler.

In weer een ander deel van Duitsland is een onderneming actief met de naam NordBrief. Zoals de naam al doet vermoeden moeten we NordBrief zoeken in de noordelijkste deelstaat, Sleeswijk-Holstein (in de steden Kiel en Flensburg met omgeving). De afbeelding op de zegel is een schilderij van een passagiersschip op het Noord-Oostzeekanaal onder de spoorbrug bij Rendsburg. Niet echt origineel, want in 2001 verscheen bij Deutsche Post ook al een plaatje van dit object (Michel 2178). Het valt blijkbaar niet mee om originele postzegels te ontwerpen, terwijl er toch geen "censuur" is zoals bij de zegels van Deutsche Post (die onderworpen zijn aan de goedkeuring van de minister van financiën).

Liefhebbers van klassieke muziek komen aan hun trekken bij PostModern, waar Robert Schumann is afgebeeld met een fragment van een van zijn composities. In dezelfde serie zien we de 18e-eeuwse toneelspeelster Friederike Caroline Neuber. Als u zegt: “Die zegels komen me bekend voor”, dan klopt dat helemaal. Men grijpt hier gewoon terug op zegelmotieven uit de tijd van de DDR (Michel 542 en 1735). Wat originaliteit van de zegels betreft is PIN toch wel een positieve uitschieter en PostModern allesbehalve modern! PostModern heeft zijn zetel in Dresden. Linksonder op de zegels zien we de aanduidingen XL en M, een eerste relatie met de Duitse tariefopbouw. In Nederland, bij TNT-Post, is het gewicht doorslaggevend voor het tarief van een poststuk, in Duitsland het *formaat*. Ook de concurrenten van Deutsche Post gaan in deze tariefopbouw mee. Bij Saarriva is dat wel heel duidelijk te zien. Saarriva is een maatschappij die niets te maken heeft met de vervoersmaatschappij uit de laatste zes letters van de naam, maar in 1993 is begonnen als bezorgingsdienst van de Saarbrücker Zeitung. Het verzorgingsgebied is de hele deelstaat Saarland.

De tarieven zijn als volgt samengesteld:

- S: kaarten met maximumformaat 170 x 120 mm;
- M: enveloppen met maximumformaat 229 x 120 mm, gewicht tot 1000 gram;
- L: enveloppen met maximumformaat 250 x 176 mm, gewicht tot 1000 gram;
- XL: enveloppen met maximumformaat 324 x 229 mm, gewicht tot 1000 gram;
- XXL: enveloppen met maximumformaat 360 x 250 mm, gewicht tot 1000 gram;
- PE: aangetekende stukken t/m XXL (PE = Premium Einschreiben).

Postzegels zoeken bij Saarriva lijkt wel snuffelen in een kledingrek bij een modezaak!

Saarriva heeft een fdc uitgegeven met zes zegels van bovenstaande tarieven ....en dat is snellere winst dan het bezorgen van post! Bij Saarriva worden alle stukken voorzien van een barcode, waardoor hun verblijfplaats overal is te achterhalen (vergelijkbaar met wat TNT doet met aangetekende stukken en pakketten).

Vervolgens een paar zegels van RegioPostPfalz, met hoofdzetel in Ludwigshafen en bezorging over ongeveer de helft van Duitsland. Zij geven hun eigen variant uit van de gewilde plaatjes van voetballers, maar of Nederlanders erg geïnteresseerd zullen zijn in de 1^e FC Kaiserslautern valt te betwijfelen. Geen nood, ook een oude burcht behoort tot hun assortiment. In deze favoriete verblijfplaats van de Duitse keizer Friedrich Barbarossa zat in 1193-1194 de Engelse koning Richard Leeuwenhart gevangen. Zo hebben we, ondanks het *regionale* karakter van de zegels zelfs *internationale* aspecten ontdekt! Die internationale aspecten vinden we ook op de zegel van de Nordkurier (zetel in Neubrandenburg), waar een “Erdholländermühle” wordt afgebeeld. Al deze zegels vormen een verzamelgebied op zich, maar zijn zeker voor de thematische verzamelaar een ware “Fundgrube”.

Op de website www.interphil.de is nog veel meer informatie te vinden over de zegels van de inmiddels talloze “Privatpost” ondernemingen.

Sjoerd Bangma (Bestuurslid KNBF belast met Filatelistische Vorming).